

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

¡HIVERN!

—¡Camina, camina, Andreu! Diu que any de neu, any de Deu.

CRÓNICA

Aixís com D. Marián Aguiló era un mallorquí ronsaguer dels qu' en totas las sevas cosas van á pas de tortuga, el Doctor Alcover, Vicari general de Palma, es un mallorquí atrafegat y bellugadís, que va á vol d' águila. Encare que vesteixi hàbits talars, la sotana no l' entrabanca per anar depressa.

L' un y l' altre, segons ha dit duas vegadas en pochos días, l' amich Picó y Campamar, (mallorquí també ó catalá de Mallorca, com ell afirma), tant l' Aguiló com l' Alcover tenen á son càrrech el cumpliment de una missió històrica. No ignora ningú que l' alt en Jacme va arrancar l' illa daurada del cautiveri en que la tenían els serrahins: donchs bé, en Picó ha descubert que 'ls fills de l' illa deslliurada varen contreure un compromís, y avuy després de sis sigles y mitj se disposan á satisferlo. El compromís dels mallorquins consisteix en purificar la llengua catalana, purgantla de barbarismes, reintegrantla en sas bellesas perdudas ó olvidadas, fent-ne, en una paraula, l' *Diccionari*.

La redempció de una illa ha de pagarse ab la redempció de una llengua. Sols aixís las cendras del gran rey *conqueridor* reposarán en pau.

Encare que per un excés de fantasia poética se prengui la cosa tant de lluny, hem de confessar que 'ns plau extraordinariament que 's treballi en aquest

sentit, puig enteném que aquest es el verdader y genuí catalanisme, en el qual no hi haurá un sol catalá que no hi estigui conforme de tota conformitat.

Tots la estimém la llengua de la terra, expressió fidel del nostre pensament, vestidura típica del nostre caràcter, y perque la estimém voldríam véurela pura y apta per' alternar dignament ab sas germanas, que no han hagut de sufrir en l' época millor de la seva creixensa, l' eclipse secular que van imposar á la nostra tota mena de circumstancias adversas, entre las quals hi ha que contar en primer terme la dessidia de nostres venerables antepassats, que ab tot y mantenir ab gran fermesa la personalitat política de Catalunya, ben poch se cuidaren del conreu de la llengua catalana.

Pero en fí, olvidém si es precis, historias vellas, y ja que, segons sembla, ha arribat l' hora de treballar seriament, siguémhi.

***

D. Marián Aguiló tingué com un dels objectius de la seva vida la formació de aquest desitjat Diccionari, y al efecte passá moltas vetllas sobre 'ls antichs còdices y monuments literaris de l' antigor, aixís com també papellonejá sempre que pogué pels prats florits del llenguatge popular, recullint elements que guardava ab l' avidés de un amant de son tresor.

Era, sens dupte, la que 's proposava realisar una obra massa gran y complexa per un home sol.

Milers y milers de papeletas guardava en sos calaixos, sense que may li arribés l' hora de coordinarlas pera tréurelas á llun. Si son fill y heren don Angel se decideix á publicarlas, conforme m' han dit que pensa ferho—y estich en que no trobará may una ocasió més oportuna que la present—se veurá quin treball més inmens no va realisar aque'l home que semblava no moures, y que no tenia, per lo vist, altre defecte que 'l de ser una mica massa desconfiat de sí mateix.

En una forma molt distinta procedeix el Doctor Alcover, qui erigintse de bonas á primeras en capdill, comensa per recorre totas las encontradas ahont ab més ó menos variants se parla nostre matern llenguatge, y convocant á tots els amants y entusiastas del mateix, els fa avinent el seu plan de campanya y 'ls diu:—Vinguéu á mí tots quants volguéu contribuir á la formació del *Diccionari de la Llengua catalana*.

Y tant pel Rosselló com per Mallorca, lo mateix per Valencia que per Ca'lunya, sense necessitat de tenir qu' esforsarse gayre troba arreu colectivitats y personas disposadas á secundarlo.

Contrasta, donchs, de una manera especialíssima 'l treball solitari y silenciós de l' Aguiló, ab el treball colectiu y sorollós del Doctor Alcover, tal com contrastan el caràcter retret y concentrat y el caràcter expansiu y movedís del un y l' altre.

L' Aguiló semblava un botánich pacient; el Doctor Alcover sembla mes bé un cap de colla de segadors.

***

Pero la formació de un Diccionari es una tasca mes delicada de lo que tal volta alguns se figuran.

Sent molts á treballar es induptab'e que farán feyna llarga tractantse de recullir paraulas, variants de paraulas, giros y modismes. Podrán si s' ho proposan escorcollar molts llibres vells dels que ningú llegeix, exhumant materials de llenguatge mort y que semblarán mes rics, quan major sigui la seva rareza, y anant d' assí d' allá pels plans y las montanyas, segant en la forra atapahida del llenguatge viu, en el qual las expressions castisas creixen al costat de las bordissencas, podrán fer y farán sens

LA SANTA D' AVUY

Santa Llúcia.

LO QUE DIUHEN MOLTS

—Sí, senyors, l' hivern m' agrada;
aquest cel sempre tan net,
aquest gust que dona 'l corre...
Lo que m' empipa es el fret.

dupte un gran arreplech de garbas, tant mes quan no tindran altra preocupació que la de l' abundancia, ni altra norma de treball que 'l—Tot hi va!

Pero... ¿y després?

Ja la tenim la segada, pero ¿y la tría, y la depuració, y la utilisació dels elements aprofitables, y la inutilisació dels que no ho siguin? ¿quí la farà? ¿quí tindrà prou aptitut y prou autoritat pera ferla? ¿Ahont es, ahont s' endavina 'l gran Littré de la llengua catalana?

Y tinguis en compte qu' en *Littré* aplicá sos inmensos coneixements filològichs á una llengua rica y formada enterament y sabiament depurada, en la qual havían treballat verdaderas generacions de sabis, mentres que 'l *léxico* de la catalana está encare totalment per ferse. En Littré, ab la superioritat de la seva inteligencia sigué 'l Tribunal suprem que veu, considera y falla en última instancia, y aquí encare s' ha de presentar la demanda davant del tribunal inferior. Lo qual vol dir que la formació de un Diccioniari, tractantse de una llengua tan descuidada com la nostra, no pot ser obra improvisada filla de un esclat d' entusiasme, sino treball secular de paciencia y perseverancia.

Molt lluny de nosaltres l' idea de tirar ab aquestes observacions una sola gota d' aygua al vi que ofereix el Doctor Alcover, pera reconfort de tots quants se proposan cooperar á la seva noble empresa. Que l' entusiasme que 'ls anima no decaygui un sol instant: aixó es lo que desitjém.

Sempre será millor fer alguna cosa en aquest sentit, que no fer res enterament.

Convé fins per l' higiene del mateix catalanisme, cada día mes lluny de son verdader camí.

Perque es un fet innegable que quant mes s' accentúa 'l seu carácter polítich, tant mes va decayent la seva importancia literaria y artística. Fora dels progressos del *Orfeó catalá* que s' explican perque la delectació que produheix la música, no requereix el mes mínim esforços mental, las demás manifestacions intellectuals van de mal en pitjor. El *Teatro catalá* s' arrossega llastimosament: l' *Ateneo barcelonés* sembla una necrópolis. Els escassos llibres que 's publican se quedan en els prestatjes de las libbre-

RECONVENCIÓ

—Ya os he dit que 'l señor Alcalde no quiere pobres! ..
—Aixó ray, que 'ns passi cinch duras diaris á cada hù, y no n' hi haurá cap.

rías, sense que 'ls pochos que 's venen bastin á pagar els gastos de l' edició. Desde que 'l catatalanisme s' ha fet polítich y messocrátich se diria que 'l negre li fa mal als ulls. No 's llegeixen mes que las diatribas pessimament escritas de *La Veu*. Y mentres per fer una tirada dels discursos del Doctor Robert en el Congrés, se reuneixen en suscripció pública alguns milers de pessetas ¿quí 's recorda de fomentar la lectura de las obras literarias, ni d'estimular el noble treball dels escriptors que podrian ser gloria de la terra y caracterisació la mes eminent de la seva personalitat?

En aquest concepte, bé pot afirmarse que 'l cata-

lanisme militant, en lloch de mirar á Europa, com pretén ab tantas infulas, ahont mira en realitat ara com ara, es á Babfa.

P. DEL O.

RIMAS

Que curts que son els días
vivint enamorada!
Si continúo aixís, mos cabells rossos
se 'm tornarán de neu sens' adonarmen...
Que 'l goig al temps escursa
tant com lo teu mirar la vida allarga.

Home crudel, que física tens l' ànima
de rebregar amors,
tórna'm á dir y júra'm que una engruna
d' aquell amor tan dols te guarda el cor.
Fa tant temps que no xisclan las falzías!...
Es tan bó en la tardor un raig de sol!...

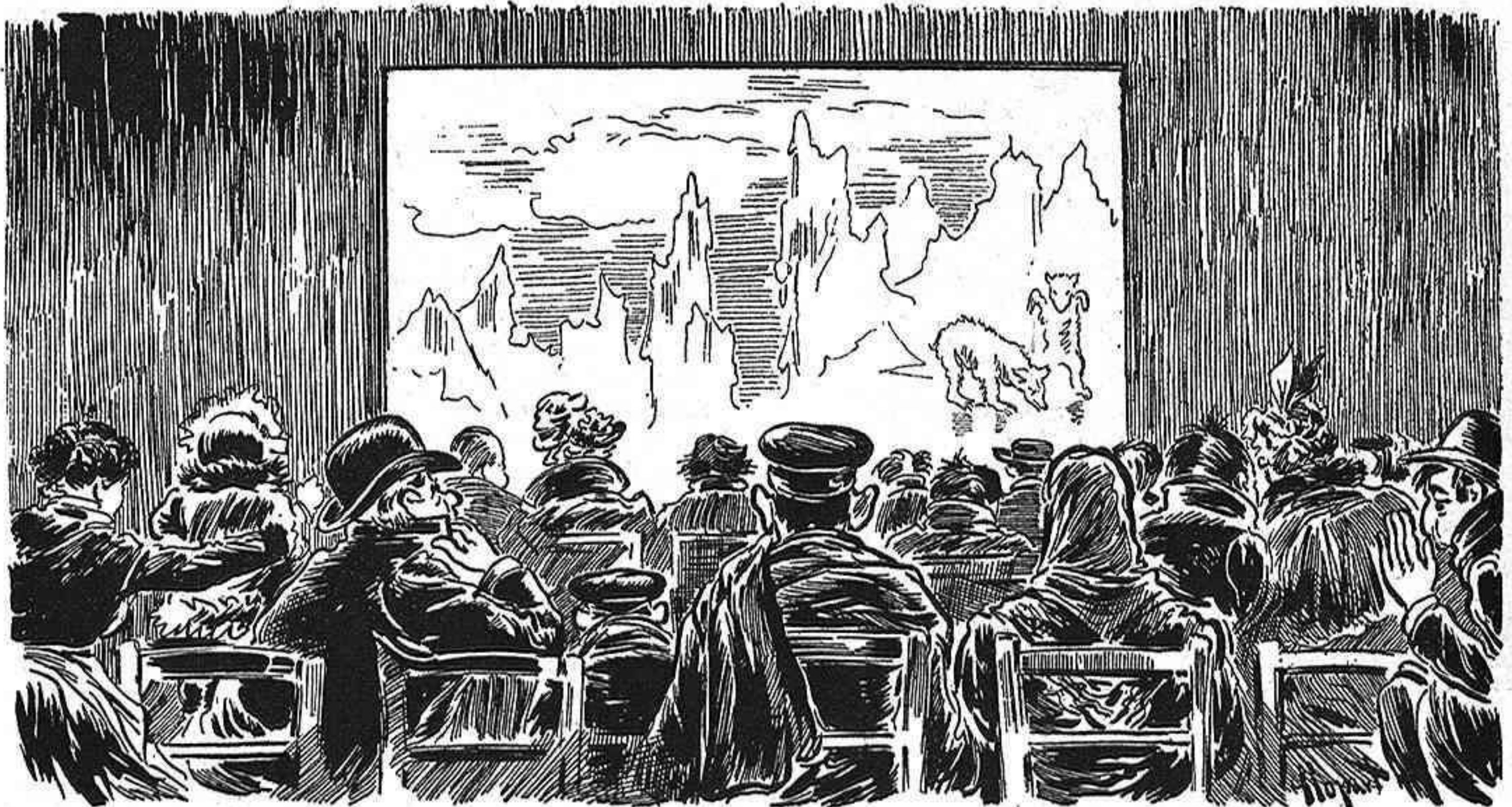
Hont se venera á Deu, per estimarlo
'navas en ta infantesa.
Avuy, sols vas allí per contemplarme
y respirar en l' aire que 'm rodeja...
Si Deu fos venjatiu y tingués gelos
d' aquella estimació qu' era ben seva,
al veure que á mí aixecas tas pregarias
t' estimaría al cap la nau del temple.

Un instant va ser prou per embojirme
y arrelarme en el cor la teva imatge.
¡Quí sab si un sigle etern prou llarch no fora
per aborrirete!...

Quínas cosas tan raras
du aquest any la tardor!...
L' eura, arrapada al tronch que la encimalla,
somica ab el sotrech dels pámpols morts.
Jo, abarrassada al teu coll, somrich de gloria
sentint las estrabadas del teu cor.

Va naixer nostre amor ab l' esbranzida
dels flochs de primavera.
Quan lo blanch atmetller feu sa florida
animá ab son esclat la flor primera.

VISTAS CINEMATOGRAFICAS,

—¿Glas al mitj de l' hivern?... ¡Fora, fora!... Ja 'n tenim prou de fret.

Després... després... no sé. Lo que sentíam
ab treball una frase als llavis dava...
y quan vam adonarnos que 'ns volíam
l' estiu ya ens abrusava...

ORIOLA RIBAS

EL PROCÉS DEL HIVERN

Una gran sala plena de gent, entre la qual s' hi veuen representadas totas las classes socials.

PRESIDENT (*agitant la campaneta:*)—Senyors: Tots vostés saben l' objecte d' aquesta reunió. 'S tracta de sometre l' Hivern al contradictori judici del públich, evidenciant sos defectes y posant de relleu sas bonas qualitats... (*Rumors.*) Hi dit sas bonas qualitats, suposant que 'n tingui alguna, que aixó es lo qu' hem de veure. Els concurrents á l' Assamblea poden emetre lliurement la seva opinió, sigui favorable, sigui contraria: seguidament parlará 'l Defensor, després el Fiscal, y 'l públich fallará en últim terme. Comensém. ¿Hi ha algú que vulgui enrahonar contra l' Hivern?

MIL VEUS (*á la vegada:*)—¡Jo, jo, jo!

PRESIDENT:—Procedím ab ordre. (*Senyalant al primer que li vé.*) Parli vosté.

UN:—Deixantme de *florejos* y anantme'n directament al gra, dech manifestar que l' Hivern es el pitjor enemich del home...

UNA SENYORA:—Y de la dona.

UN:—Del home, de la dona y de tothom. L' Hivern es l' encongiment, la tristesa, la mort. Els arbres perden las fullas, els jardins se quedan sens flors, els camps se cubreixen de neu, els dits de panallons, els pobres de deutes. Durant aquesta estació perversa ¿qué fan els malalts? Anarse'n al altre barri. ¿Y 'ls qu' están bons? Tussir.

UN FABRICANT DE PASTILLAS PER LA TOS:—Demano la paraula.

PRESIDENT:—Vosté la té.

FABRICANT DE PASTILLAS:—Totas las cosas, y l' Hivern es una d' ellas, tenen dret y revés. Es veritat qu' en aquest temps, gracias á Deu, se tús una

SOBRE ALLÓ D' AQUELL CONVENT

Robert

EL XANXES (*passant llista á las monjas:*)—Sor Antonia, Sor María, Sor Ramona, Sor Clara...
L' ABADESA.—«Seguid, seguid la lectura.»

mica; pero en cambi, ¿han vist vostés que al Hivern hi hagi hagut may epidemias de cap classe?

UNA VEU:—¿Y 'l dengue?

FABRICANT DE PASTILLAS (*bastant confús:*)—El dengue... el dengue no es una epidemia, sino 'l resultat d' un enrariment del ayre atmosféric, que alterant repentinament sa composició...

UNA VEU:—Sí, repentinament despatxa als ciutadans ab la mateixa facilitat que 'l cólera ó la febra groga.

FABRICANT DE PASTILLAS (*molt sulfurat:*)—Bé, pero no es una epidemia.

VARIAS VEUS:—¡Fueral! ¡Que baile!

PRESIDENT (*tocant la campaneta:*)—¡Ordre, ordrel

Ó CADA COSA A SON TEMPS

—¡Bravo!... Sol, flamaradas... ¡Aquesta, aquesta va bé!...

Aixó es apartarse de la qüestió. (*A un altre que l'ha-
via demanada.*) Vosté té la paraula.

UN ALTRE:—Verdaderament, senyors, pera erigir-
se en defensor del Hivern es precis ser apotecari,
metje, fabricant de manguitos ó constructor de cai-
xas de mort. L' Hivern, ho declaro á la fas del mon,
es l' assot del pobre, del débil, del que viu del jor-
nal. ¡Mori l' Hivern!

UN RICH:—Pues jo dich: ¡Viscal!

PRESIDENT:—¿Per qué ho diu?

EL RICH:—Perque l' Hivern es l' época de las
grans festas, de las *soirées*, de las bodas espléndidas,
del Carnaval, de las nits de Liceo, de las...

UN POBRE (*interrompentlo:*)—¡Aixó es burlarse de
la miserial... ¡Bonich consol pels que no tenen capa
ni han estat al Liceo en sa vida!

UN SABATER:—Potser diré una tontería; pero jo
reparo que al Hivern es quan vench mes calsat.

UN ESTANQUER:—Y jo mes tabaco.

UN CARBONER:—Y jo mes cock.

UN FABRICANT DE GÉNEROS DE PUNT:—Y jo mes
samarretas.

UN ECONOMISTA:—De lo qual se 'n desprén que
aquesta estació ha de resultar forsosament cara.

UNA MARE DE FAMILIA:—¡Es la pura veritat! Jo al
Estiu ab dugas pessetas al día dono menjar á tots
els de casa, y actualment ab tres ens morim de fam.

EL RICH.—Perque deveu menjar mes.

LA MARE:—No, senyor, menjém menos: y aixó
que ara es quan tenim mes gana; pero com al Hi-
vern els aliments escassejan y tot se posa mes car...

UN SABI:—El fret desperta l' inteligencia y ajuda
al funcionament del esperit.

UN TONTO:—De tot aixó, tirin un tros al olla.

UN QUE HA VIATJAT:—Els pobles frets, son els
mes adelantats.

UN BROMISTA:—Com, verbi-gracia, els esquimals.

UN CAFETER:—Si no fos el fret ¿cóm faríam els
mantecados?

UN MANYÁ:—Ab máquina.

UN SACERDOT:—Quan Nostre Senyor va establir
l' Hivern, degué ser segurament porque...

VARIAS VEUS:—¡Que callil... ¡Vóltall!

(*Moments de desordre. Deu ó dotze concurrents arri-
ban á las mans.*)

PRESIDENT (*ab veu de tro:*)—¡Ordre, senyors, or-
drel! Pegantse, insultantse y dihent groserías no 's
va en lloch. ¿Creuhen que l' Hivern es dolent?

NUMEROSAS VEUS:—¡Sí, sí, sí!

ALTRAS VEUS (*en menos número:*)—¡No, no, no!

PRESIDENT:—Deixin, donchs, que la discussió se-
gueixi 'l seu camí. El senyor Defensor del Hivern
té la paraula.

DEFENSOR:—Senyors, mirant imparcialment l' as-
sumpto, hi ha que convenir en que la guerra que 's
fa al Hivern no té rahó de ser. Cert que 'l fret es
una cosa desagradable, pero ¿y la calor? ¿Qué me 'n
diuhen d'aquellas horas d' Estiu en que 'l sol cau
á plom sobre 'ls nostres caps? ¿Qué fan llavors
vostés?

UNA VEU:—Ens posém á l' ombra.

DEFENSOR:—L' Hivern, diguin lo que vulguin, té
aspectes agradabilíssims.

UNA CASTANYERA:—¡Ben xafat!

DEFENSOR:—L' Hivern es la Providencia del co-
mers.

UN OBRER:—Del comers de flassadas y tapabocas.

DEFENSOR:—L' Hivern dona temas als artistes,
favoreix l' agricultura, prepara la renovació de la
vida, agotada per la Tardor...

UNA VEU:—Y enriqueix al clero, proporcionantli
enterros y funerals.

LA EMINENCIA DEL DIA

EL SOLDAT IRLANDÉS DIKENS

L' home mes alt del mon

Natural de Dublin, edat 37 anys, estatura 2 37 metros.

DEFENSOR:—En vista de las interrupcions de que
soch víctima, hi dit.

PRESIDENT:—Té la paraula el senyor Fiscal, el
Fiscal acusador.

(*Grans aplausos.*)

FISCAL:—Gracias, senyors. Aquests aplausos de-
mostran *á priori* que 'l plet está fallat á favor meu.
En efecte, després de lo que aquí s' ha dit, poch
esforos me serán necessaris pera deixar al Hivern
completament pulverisat. ¿Quí s' atrevirá á defen-
sarlo?... L' Hivern es l' estació més mal sana del
any; la més incómoda, la més cara. Els días son
curts, y per lo tant cal gastar més en llum; el cos té
fret, y s' ha de comprar roba gruixuda; la fruyta
desapareix, y s' ha de viure exclusivament de pata-
tas, bacallá y pa sucats ab oli. Al Estiu se dorm á
tot arreu; al Hivern ¡ay del que 's troba sense casal!
Al Estiu se viu fins del ayre del cel; al Hivern ¡des-
graciat del que no té un recó de reserva! (*aplausos
delirants, barrejats ab algún xiulet*)

PRESIDENT:—¿Se dona l' assumpto per suficien-
tment discutit?

TOTHOM:—¡Sí, sí!

PRESIDENT:—Donchs veyám si 'ls semblan acer-
tadas las conclusions que vaig á presentarlos. L'

Hivern resulta únicament bo pels rics, pels forts, pels satisfets; pero com aquests son els menos, l' Hivern mereix ab justícia el calificatfu de calamitat.

VARIAS VEUS:—¡Molt bé!

PRESIDENT:—Ab tot, com á la seva sombra s' hi han creat interessos «dignes de respecte,» l' Hivern queda reconegut com una calamitat necessaria.

(Senyals d' aprobació.)

PRESIDENT:—A conseqüència de tot lo qual, l' Assamblea, parodiant una frase de 'n Voltaire—qu' es molt fàcil qu' en Voltaire no l' hagi dita may—declara que «si l' Hivern no existís, seria precis no inventarlo.» ¿Es aixó?

TOTHOM (á coro:)—¡Aixó mateix!

PRESIDENT:—Donchs entesos. *Se levanta la sessión.*

A. MARCH

VISITANT AL SOLDAT-GEGANT

—Vaja, no s' hi pot estar al costat d' aquestos manos: els alts ens empetitim...
—Y 'ls nanos ¡som molt mes nanos!

Al amich el distingit rapa-barbas y hábil dentista

EN

CARLOS GENOVÉS

Hi notat, no sens rezel, que ja tú, ja 'ls dependents de casa teva, inconcients, fa temps que 'm preneu 'l pel.

Es vritat que jo també fàcilment me 'l deixo pendre, puig com tú podrás compendre per 'xó vaig á cal barbé.

Pero trobo molt pelut, que, segons tinch observat, per mes que vaig esquilat tot l' any, sigui tan... llanut.

M' explicaré. Jo vivía molt tranquil y molt jovial sense que res me fés mal; quan volgué la sort impía que topés ab una mossa blanca com un glop de llet; ab un cos lo mes ben fet y com un fil d' or de rossa.

Véurela y enamorarmen, sigué cosa d' un instant. Creume: l' estimava tan... com el *Don José* á la *Carmen*.

Pensant ab ella, de día ni de nit, no sossegava, ni dormía, ni menjava, ni fumava, ni bebia.

Es tant lo que m' agradava, que la seguía per tot... y may li deya un sol mot, ni declararmhi gosava.

Cansat de ser tan cobart, un día sens cap reparo dich que m' escolti 'm declaro... ¡y 'm contesta que hi fet tart!

¿Quí será 'l felís mortal?
¿Quí sera aquest bé de Deu, que haurá lograt l' amor seu?
¡Vull coneixe aquest rival!

Y un amich molt oportú,

me digué que 'l preferit de la rossa, per marit... era 'n Carlos. ¡Erats tú!

Aixó si que 'm destarota; perque en lo teu procedí després d' afaytarme á mí... ¡m' has afaytat la xicotat!

Mes ja qu' ella t' idolatra, siguéu felissos tots dos; viviu, no com gat y gos; com l' Antoni y la Cleopatra. Caseuvos; no 'm fa pas res, ja que tant vos estimeu; y sobre tot, procuréu... ¡que al cap del any, sigueu tres!

Y si 't venen mal de caps, perque la sort també muda... y 't fa falta alguna ajuda, disposa de mí. Ja ho sabs

LLUIS G. SALVADOR

¡QUÍN GOVERN!

Lo que passa es terrible.

Faltan encare dugas senmanas pel sorteig de Nadal, y ja no hi ha bitllets.

¡No hi ha bitllets!... ¿El comprenen tot l' horror d' aquestas quatre paraulas, al costat de las quals el *lasciati ogni*

speranza del Dante es pura música celestial?

¡No hi ha bitllets!... Es á dir: tú, qu' esperavas cobrar la senmanada per comprar el décim; tú, que tenías intenció d' empenyar el rellotje pel mateix piadós objecte; tú, que confiavas d' una manera ó altre reunir la suma necessaria pera adquirir una participació regular, torneuvose'n al llot, feuvos un nús á la quía, moríuvos de rabia y desesperació davant de la despullada vidriera de l' Administració de Loterías.

Diguem ho clar: ¿no es aixó una verdadera infamia? Els privilegiats de la fortuna, els que sempre tenen á má mil pessetas per un *enter* ó vint duros per un décim, aquests ja están servits. En el fons del calaix guardan el número, que si molt convé ha de treure la primera, y 'l día del sorteig podrán comprar el *parte telegráfic* dels *premios mayores* ab la dolsa esperansa de veure realisats els seus ensomnis.

En quant als petits, als pobrets, als desheretats de la fortuna, que 's reventin, que 's fastidihin, que 's morin. ¡No hi ha bitllets!... Se 'ls han quedat els matiners, els espavilats, els...—diguemho d' una vegada—¡els de l' olla!

Després vindrán els governants parlantnos del seu afecte paternal, del seu interés pel pobre, del seu desitj de redimirnos y regenerarnos... ¡Embusteros!... ¡Com si la seva conducta no fos ben clara y transparent!... Ens estiman, pero 'ns tancan las portas de la fortuna; procuran pel pobre, pero li *quitan* l' ocasió de ferse un passament; volen la regeneració del país, pero quinze días avans de Nadal ja no hi ha bitllets!... ¿Volen sarcasme més grosserament sanguinari?

No hi ha espanyol mitjanament ilustrat que no ho sápigam. Avuy, deixant apart els generals, els ministres, els primers espasas, els bisbes y 'ls tenors d' ópera, la vida aquí es impossible. El treball no dona res, l' art va per terra, las lletras están á l' última pregunta. L' única esperansa, l' únich raig de llum que brilla en mitj de l' obscuritat que 'ns rodeja, es la grossa de Madrid. Y 'l govern ho arregla tan bé, que sense donarnos temps d' orientarnos, ¡bff!... apaga la llum y 'ns deixa á las foscas. ¡No hi ha bitllets!

¿Y per qué no n' hi ha?... Escoltin l' estúpida rahó que dona:—No n' hi ha, porque s' han acabat.

Diguin si aixó no es burlarse de la professó y anyadir á la perfidia la mofa.

¡S' han acabat!... ¡Y qué! ¿Per ventura no se 'n poden fer mes? ¿Per ventura las máquinas d' imprimir están espatlladas y las fábricas de paper s' han ensorrat? Si se n' han imprés trenta, quaranta, cinquanta mil ¿per qué no 's pot donar ordre d' estamparne trenta ó quaranta mil més, fins que las necessitats del públich estiguin completament satisfetas?...

Que aixó no pot ser, que alteraría la proporció entre 'ls bitllets y 'ls premis, que las probabilitats de treure desminuirían... ¡Romansos, excusas de mal pagador!...

La gent no n' ha de fer res de las proporcions ni de las probabilitats: la gent lo que vol es possehir el décim, el bitllet, l' apuntació; es á dir, l' esperansa, y l' esperansa lo mateix viu y floreix entre cent números qu' entre cent mil.

Dirli avuy al públich: No hi ha bitllets ¿no es arrencarli la fé, matarli 'l porvenir, privarli fins el dret de tenir ilusions?

¿Qué ha de fer el país davant d' aquesta picardia? ¿Rosegarse 'ls punys? ¿Callar? ¿Resignarse?...

¡Ah! Tot té 'ls seus límits; hasta la paciència dels pobles. ¡Quí sab lo que succehirá! La nació podrá

tal volta soportar ab calma que l' explotin, que l' arruhinin, que la deixin sense camisa; pero... no sé cóm s' ho pendrá aixó de que li diguin: —¡No hi ha bitllets!

MATÍAS BONAFÉ

LLIBRES

METAFÍSICA DE LO BELLO Y ESTÉTICA, por A. SCHOPENHAUER.—Forma aquesta obra 'l volum 10 de la *Biblioteca de Filosofía y Sociología* que vé publicant la casa editorial B. Rodríguez Serra de Madrid.—L' eminent filósop alemany, qual nom es mes conegut que las sevas obras, deixá escrits un gran número d' estudis sobre diversos punts que afectan á la vida del pensament. Notables son y dignes de ser llegits y meditats els que forman la present colecció, relatiu al coneixement de lo bell. El sumari del mateixos donará á coneixer la seva importancia.

Es com segueix: *Metafísica de lo bello y estética.—Sobre juicio, crítica, aplauso y gloria.—Esbozo de una historia de la doctrina de lo Ideal y de lo Real.—Algo sobre literatura sánscrita.—Algunas consideraciones sobre arqueología.*

LASCAS, poesías de SALVADOR DIAZ MIRÓN.—L' autor de aquesta colecció de versos es un dels mes estimables poetas mejicans de la nova generació.

Basta llegir qualsevol de las distintas composicions que constituheixen el volum pera ferse cárrech de la seva filiació modernista. Modernista pels assumptos qu' esculleix, ho es també per la seva forma literaria algun tant vaga y marcada de un sello molt especial de independencia.

En Diaz Mirón, per altra part, no retrocedeix ni davant dels majors atreviments. No faltará qui censuri la seva propensió á tractar certs assumptos escabrosos, sense vels ni enfemismas, com si tingués la convicció arrelada de que á la veritat s' l' ha de pintar nua. El gran qué es que al mateix temps que lliure de vels y altres enfarfechs, sigui hermosa, com ho es casi sempre en las composicions del notable poeta mejicá.

JUSTIFICACIÓ DEL REGIONALISME per CLAUDI OMAR Y BARRERA.—Donat á llum per una casa editorial de Perpinyá, es aquest un llibre de polémica forta, que fá derivar las reivindicacions regionalistas de la preponderancia abusiva que sobre las regións, y en tots els ordres de la vida pública, venen exercint els castellans. En la política, en la administració, en el dret, en l' oficialitat exclusiva de la llengua castellana, preponderan segons el Sr. Omar, sobre Catalunya, la qual té necessitat de afermar la seva personalitat, per tots els medis.

No indica l' autor quins son els camins que s' han de seguir; pero ho deixa endavinar ab la irritació del seu llenguatge, y ab l' intransigencia de las sevas opinions.

No obstant, l' últim capítul del llibre, pintant l' actual tendencia de todas las nacións d' Europa, no ja sols á la unitat sino á contreure unas ab las otras pactes de aliança pera fer cara á certas contrarietats superiors á la seva voluntat, podría servir de base á una refutació á las doctrinas regionalistas tals com ell las exposa.

Tant mes quant es molt concebible la existencia de lo que cada regió té de propi y característich, sense per aixó atentar á la unitat del Estat. Certs mals poden combatre's radicalment sense necessitat de procedir á inútils amputacions. Facilment compendría aixó 'l Sr. Omar si son criteri s' informés en los sentiments de amor á las institucions de la vida moderna, que, segons sembla, per lo que diu en son llibre, no li agradan gayre.

RATA SABIA

TEATROS

PRINCIPAL

Las diferencias entre l' empresa y la companyía que van motivar una comedia pública y gratuita, están de

SORTINT DEL LICEO

Mariano Foix
1991

¿Ahont van las moscas? Allá hont hi ha mel.

Dibuix de MARIANO FOIX

finitivament saldadas, mitjansant la intervenció oportuna de l' Associació de actors, que en el present cas ha exercit funcions de casamentera.

Per tal motiu la companyia del Sr. Sánchez de León continuarà funcionant fins arribar al terme de la seva contracta.

Obra nova en porta: *Sin gobierno*, original del nostre país Sr. Rovira y Serra.

LICEO

Una prova més de que la tetralogia de 'n Wagner necessita 'l seu temps, tant pera perfeccionarse la seva representació, com pera anarse infiltrant en el gust del públich, la tenim ab l' éxit del *Sigfrido*, molt més acentuat, molt mes franch qu' en la temporada anterior.

Aquella obra llarguíssima, qual acte primer te una duració de un' hora y mitja, sense altres elements que tres personatjes, avuy apareix clara, intel·ligible, abri·llantada, y 'ls filarmónichs se 'n llepan els bigotis.

Es innegable que una bona part del éxit se deu á l' experta batuta del mestre Fischer; pero hi contribuïeix també la costum de sentir-la: el públich ha comensat á penetrarla, y fragments y no pochs que avants li passavan poch menos que inadvertits, li produïeixen avuy una gran delectació. Cal, donchs, felicitar-nos de aquest nou y evident progrés del gust musical de Barcelona.

L' execució surt molt ajustada, emportantse'n la palma l' orquesta, magníficament conduhida pel mestre, qui ha justificat plenament las distincions de que 'l feya objecte 'l mateix Wagner, y l' estima qu' en el seu país li tenen els fidels admiradors de aquell colós.

Entre 'ls cantants, sobresurt en Grani, qui ademés de fer gala de una veu poderosa y realment incansable, dona al personatge una interpretació moguda y plena de vida.

La Sra. Picard, personifica admirablement la part de Brunilda, y res deixa que desitjar la Srta. Borisoff, en la part d' Erda.

El Sr. Zuchi ha demostrat ser un Mime insubstituible; el Sr. Archangeli lluheix la seva veu magníficament timbrada en el paper de Wotan; y 'ls Srs. Boldassari y Calvo (Alberico y Fafner) contribuïeixen dignament al bon conjunt.

Precisament l' escena del dragó, no poch compromesa, resulta ser ara una de las mes vistosas.

ROMEA

Per aquesta nit está anunciat l' estreno de l' obra de 'n Peyo Gener, *Senyors de paper*, que mencionavam en nostra anterior revista.

NOVEDATS

El concert del *Orfeó catalá*, qual programa estava constituït per las pessas mes escullidas, cantadas durant la seva última excursió al mitj-dia de Fransa, resultá un éxit brillantíssim. Pel gust del auditori que omplia 'l teatro de gom á gom, haurían hagut de repetir-se totas.

La veritat es que l' *Orfeó* domina lo que canta y sab interpretarho ab una forsa d' expressió y una riquesa de matisos que arriban á la perfecció.

Una de las pessas que trobarem á faltar en el programa sigué *La Marsellesa*, que, sens dupte, degué ser á Fransa una de las més aplaudidas. Pel prestigi del mateix Orfeó, que no s' olvida may dels *Segadors*, sería de desitjar que no guardés *La Marsellesa* únicament per quan ha de atravessar el Pirineu. A Barcelona som mo'ts á qui 'ns agrada extraordinariament l' himne immortal de Rouget de l' Isle, y res hi perdria l' *Orfeó*, demostrant que també á n' ell li agrada molt cantar-lo.

CATALUNYA

Si en l' obra *El coco*, lletra de 'n Jackson Veyán y en Francos Rodríguez y música del mestre Vives, hi hagüés una mica de sinceritat, no hi ha dupte que fins podria marcar una nova tendencia dintre del casi agotat género xich.

Desgraciadament tot está en ella subordinat al efectisme teatral: la manera de conduhir l' argument, el llenguatge rimbombant, escrit en versos mes ó menos ripiosos, que brolla de la boca dels personatjes; y sobre tot el que parla una nena petita, mes propi de una dona que de una criatura.

De aixó 'n resulta que l' emoció sigui impossible, y que l' espectador no deixi de compondre un sol moment que tot lo que passa al seu davant es cosa de teatro.

AL MOLL DE BARCELONA

—Estos, Fabio, ¡ay dolor! que ves ahora... son els restos d' aquella formidable esquadra que havia de fer tantas valentias.

El mestre Vives ha adornat l' obra ab algunas pessas que se surten de lo vulgar. Las mes son ben bé propias de las situacions y están notablement instrumentadas. Entre ellas pel nostre gust sobresurten el coro de donas huelguistas y 'l terceto de la máquina. Pero á despit del seu mérit, no son de aquellas, que 'l públich obligui á repetir.

En l' execució 's distingí de una manera especial el Sr. Cerbón, qui ab tot y desempenyar un paper serio y fins á cert punt fora de la seva corda, sab donarli acentuat carácter y enriqueirlo ab no pochs rasgos pintorescos.

L' obra sigué ben rebuda, sent de creure que figurará molt temps en el cartell.

TÍVOLI (CIRCO EQUÍSTRE)

Artistas nous:

La troupe *Luis-Luis*, qu' executa traballs molt originals y graciosos en las anellas: el públich hi riu y 'ls aplaudeix.

Mr. Luigi que presenta un caball músich (tal com sona), tocant l' armónium ab els remes y fent altrás monadas no menos agradables.

L' emperador Caligula l' hauría fet, no ja senador, com al altre... Lo menos, lo menos, president del Senat.

N. N. N.

UNA MISSIÓ DIFÍCIL

Ensenyant la lluhenta clatellera
y el vestit de burell arrossegant,
va un frare missionista
Ramblas avall..

Camina molt depressa fent els passos
de frare convidat,
y el segueix una colla de quitxalla
cridant y esvalotant.

Lo que mou l' atenció dels que contemplan
aquell frare descals
que baixa per las Ramblas
atrafegat,
es veure'l treginar una cadira

ab l' assiento de palla y barrons blanchs,
y una tauleta xica mitj corcada
ab els peus esquerdats.

¿Es que cambia de pis aquell bon frare
y vol estalviar
els diners que podrián fer pagarli,
de un carretó de ma?

Tant se fixa tothom en aquell tipo
que al travessar la Boquería, van
al menos mil personas
al seu detrás.

De la gentada que li va al darrera
el frare no fa cas
y acotat sota el pes d' aquells dos trastos
el seu camí segueix adelerat.

El carrer de Fernando
enfila com un llamp,
y al sé á la plassa de Sant Jaume 's para,
la taula posa en front cá la Ciutat,
al damunt hi coloca la cadira,
lleugé com un llangost s' enfila á dalt
y dirigintse á en Fivallé y Don Jaume
diu: *Caríssims germans.....*

La gent que l' ha seguit fins á la plassa
fa un rotllo al seu voltant
disposat á no perdre ni una sílaba
del sermó comensat,
quan un municipal s' acosta al frare
y 'l fa callar.

—¿Que va usté á fer con estos chirimbolos?
—Cumplir ab mon deber.

—¿Su deber! ¿Cuál?

—El deber que m' imposa
la meva religió. Vaig á probar
la conversió del deute
municipal!

JEPH DE JESPU

ARCALDE PREVISOR

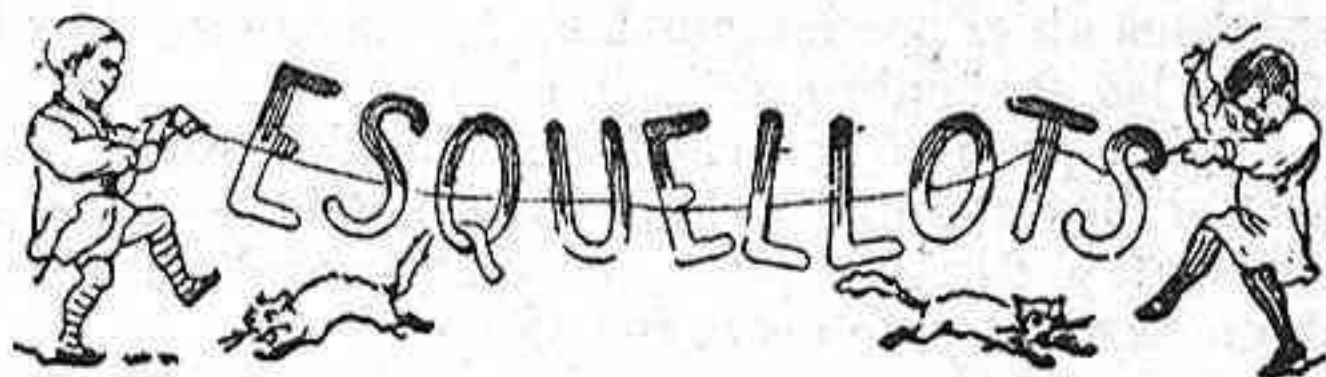

—Donguim un bitllet ¡ben bó! El compro en nom de
Barcelona. A veure si trayém la primera, y arreglém
una mica l' Hisenda municipal.

L' ARRIBADA DE 'N PERICO COLL

—Veus'aquí, amichs, el regalo
que us he portat de París:
es l' única cosa bona
que 's cria en aquell país.

Ahir vá veure la llum l' *Almanach de la Campana de Gracia* pera l' any 1902.

Havent acceptat els diputats regionalistas las bases de Manresa, á l' *Unió Catalanista* va faltarli temps pera felicitarlos, consignant empero qu' ella era la guardiana de las bases y que tots els que volguessin moures en el camp de las reivindicacions de Catalunya, havían de passar forsosament per casa seva.

No faltá qui de bona fé exclamava:

—Grat sía á Deu: ja 'ls de l' una y l' altra colla s' acostan.

Y en efecte 's van acostar... pero per esgarr parse.

La Perdiu, tota estarrufada, 's va rebatre á cops de bech contra la *Unió*, y aquesta ha publicat un curt manifest qual sintessis es la següent:—Que Deu te fassi bona.

De totas maneres es deliciosa l' armonía que reyna entre 'ls que 's proposan fer la felicitat de Catalunya.

La Perdiu designa als seus rivals ab el calificatiu de *Els Inútils*.

En cambi un d' aquests me deya l' altre día:

—Si nosaltres que no 'ns cansém may de fer la propaganda y de agitar á l' opinió som els inútils, ells que procedeixen de tots els partits corcats y van sempre á la cassa de gangas ¿no mereixen el calificatiu de *Les avariés*?

Pera compendre l' alcans certer de aquest motiu, no estaré de més recordar que *Les avariés* es el títul de una obra dramática francesa, á la qual acaba de donar gran celebritat la prohibició de la censura.

Les avariés son els joves dissipats, que haventla correguda intentan casarse, portant al matrimoni

las xacras contagiosas dels seus pecats y dels seus excessos.

No está mal la troballa, y fins la creyém destinada á fer fortuna.

Ara resulta que 'l governador de la Provincia 's nega á donar la seva aprobació als pressupostos municipals de Barcelona, si l' Ajuntament no s' avé á consignar una partida de prop de 90 mil duros, destinada á satisfer las pretensions del exempleat senyor Garcia Faria, autor de un famós projecte de clavegueras.

¿De quíns medis s' haurá valgut l' interessat pera recabar l' apoyo de un padrí que tant propici 's mostra á favorirlo?

Vajin'ho á saber.

Pero 's tracta de clavegueras, y ningú ignora que las clavegueras son traballs subterranis y molt foscos... y hasta pudents.

En las llistas de suscripció pera fer una gran tirada dels discursos pronunciats pel Doctor Robert en el Congrés, hi figura la següent partida:

«D. Pere Grau Maristany, 100 pessetas.»

Aquest detall explica alguna cosa que insinuarem nosaltres, quan las últimas eleccions de diputats á Corts.

Y dat que algú que no sab parlar ab la boca, s' expressa ab el porta-monedas, no ha faltat qui formulés las següents preguntas:

—¿Son quatre ó son cinch els diputats regionalistas per Barcelona? ¿O es que 'l caràcter de certs homes es tan flexible que 'ls permet estar á un temps ab en Sagasta y ab els regionalistas?

El pobre mestre Frígola al últim se n' hi anat.

Era un gran músich, que havia estudiat al Conservatori de París ab notable profit, distingintse pel coneixement que tenia dels clàsichs y pel gust depurat que revelava en las sevas composicions.

Fa més de vint anys que vingué á Barcelona, cridat pel seu amich el gran pianista Pujol, qui li encarregá la direcció dels primers concerts que 's donaren en la Sala Beethoven. No hi ha que dir si va sortirse'n bé. El mestre Frígola fou qui per primera vegada feu sentir á Barcelona la Sinfonia heroica de Beethoven. Ademés, en un dels programas hi figurá un preciós minuet de la seva composició.

Desgraciadament, llavoras no s' havia despertat encare entre 'ls nostres filarmónichs el gust per la música sinfónica, y 'ls concerts del Lírich, ab tot y ser molt notables, se vejeren escassament concorreguts.

Bé es veritat que tampoch hi acudí 'l públich á sentir la després tan popular ópera *Cármén*, y aixó que la interpretava la famosa Galli-Marié, que á París l' havia estrenada.

Cansat el mestre Frígola de corre mon, y ja que á Barcelona's trobava accidentalment y per aquell sol motiu, aquí 's quedá, acceptant gustós la direcció de la

Capella de la Mercé, que per mort del mestre Calvo Puig li sigué oferta.

L' acceptació de aquest càrrech sigué per ell com enterrarse en vida. Els entusiasmes de la joventut se li acabaren... sols una que altra vegada deixá veure algun llampech del seu geni, que únicament admiravan els que 'l coneixían íntimament. En aquest cas se troba un inspirat quarteto titulat «Una lágrima» que dedicá á una difunta de una familia opulenta, feligresa de la Mercé.

Per lo demés el mestre 's limitava á cumplir estrictament els debers del seu càrrech. En las horas vagativas, sempre que feya bon temps se 'n anava á pescar á la canya, y quan el temps no li permetía aquest esplay, á fer la manilla á la rectoría.

Era bó, modest, simpátich y campetxano com ell sol; franch, comunicatiu y ingenuo com un noy. A través de la seva figura patotxa y poch mirada ab el vestir, s' hi traslluhía, tan bon punt se 'l tractava, un cor molt noble y una inteligencia molt culta.

Una genialitat de 'n Frígola:

EL COMPTE DE 'N GARCÍA FARIA

—¿Encare no me 'l pot pagar?... Donchs ¿quán vol que torni?

—Dongui una passada... per allá á fins de sigle.

ELS CAPOTS DELS COTXEROS DEL TRANVÍA

—¿Es dir que no 'ls voleu per massa cars?... ¿Qué 'n faré ara jo?
—¡Pósisse'ls vosté, hombre!

Poch ans de morir deixá encarregat qu' en l' anunci mortuori dels diaris, se possessin equivocadas las senyas de la seva casa.

Segurament, per haver assistit á molts enterros, sabria que no tothom que hi va guarda la deguda compostura, y preferiria anar al cementiri sol que mal acompanyat.

L' altre dia un homenot va girarse á bofetadas contra la seva dona.

Alguns transeunts varen reptarlo ab paraulas de indignació.

Y ell encarants'hi, respongué ab tota frescura:

—Aixó que 'm dihéu á mí, anéu á explicarho al meu amich, el rey de Holanda.

Es un gust á Russia cultivar la literatura.

Máximo Gorki, novelista jove, senyalat per tothom com el més digne successor del gran Tolstoï, acaba de publicar una novela que ha tingut un éxit colossal.

Y 'l govern s' ha unit al sentiment públich, condemnant al novelista á la deportació al Cáucaso.

Esperit lliure en Gorki, l' envía á cantar en las soletats de la montanya. No importa: per molt que l' aparti, 'ls seus cants se sentirán sempre, fent vibrar l' ánima de aquell poble.

Hem rebut, per conducte de son diligent corresponçal en aquesta ciutat D. Lluís Figuerola, el magnífich cartell-anunciador que 'l diari de Madrit *La Correspondencia de España* acaba de publicar.

Es un' obra bellíssima, de gran tamany, tirada en colors, que honra al seu autor el distingit artista Sr. Alvarez Dumont y dóna una proba més de l' esplendidés del antich periódich al qual serveix d' anunci.

No hi ha á Espanya ganga que pugua compararse ab la de treure la rifa de Madrit.

O sino que ho digui aquell sevillá qu' en l' últim sorteig varen tocarli 100,000 pessetas. Naturalment —va pensar ell— una sort aixís s' ha de remullar. Y vía dret á la taberna. Ab la beguda y l' alegría las 100,000 pessetas del premi se n' hi van pujar al cap. Y com se creya més rich y més valent que ningú, vinga armar camorra ab tothom, fins que va trobar un mano que de una punyalada va partirlí 'l cor.

Vaja, que á un home aixís, la Direcció general de Loterías hauría d' erigirlí una estátua.

Rebut pel correu interior:

—¿Sabs, Ricardo, que 'l Dr. Garriga y Nogués no haguera servit per tenor?

—¿Y aixó?

—Molt senzill: á la primera vegada que 'l fan cantar, ja ha hagut de rescindir la contracta.

En un café:

—¿Qué vol pendre?

—Un aperitiu.

—¿Vol un Vermouth??

—¿Un vert-mut?... No. Més m' estimo que 'm portis un *Groch xerraire*.

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

AL FESTIU XARADISTA J. STARAMSA
Segons en las xaradas que á llum donas
á «Catalunya Artística»

veig qu' ets á pendre 'ls banys á Vilafresca,
 ¡per l' estfu bona vila!
 Ja 'm faig el cárrech veure't com disfrutas
 fent l' os á las vehinas
 d' eixa vila gentil que tú coneixes
 puig jo no sé hont *habita*.
 Y creume que las planyo á 'n á las noyas
 qu' escoltin *dos palica*,
 qu' ab un mosquit com tú estarán ben frescas,
 ¡pobras vilafresquinas!
 ¡Y com els hi deus dar *tres tersa-dugas*
 diguéntelshi poesias
 carregadas ben bé de sal y pebre;
 d' aquellas tan... *satíricas!*
 Es lo que tú deus dir; de Barcelona
 aném sen uns quants días
 puig que *tres* vida de ciutat carrega
 y es monótona y trista.
 Anem á disfrutar una mesada
 en amagada vila,
 que si 'l treball tot bon *total* venera,
 també 'l repós encisa.
 Y res millor qu' anar á Vilafresca:
 no hi ha *¡hu!* cap més vila
 que sigui tan frescal com es aquesta;
 ¡el sol nom ja ho indica!
 Y allí te 'n has anat á lluhí 'l garbo
 ab tarot y levita
 qu' aixó fa semblá ser, á més de poeta
 persona distingida.
 Y encar qu' en ditas prenda s' hi destaqui
 alguna *dugas-prima*
 no hi fa res, puig resulta una ventatja:
 dich, si; ¡fa xaradista!
 Vaja, Staramsa ¡adeu! si un' altra anyada
 á vení ab tú m' invitas
 per passá una mesada á Vilafresca...
 ¡que no t' escapi 'l riure!

F. CARRERAS P.

II

En la *prima-tres-terça*
 tanta *prima-prima* en Pau,
 que tothom ja li notava,
 quan s' asseya á la *total*.

J. TARP

ANAGRAMA

Ab molt gust *total* voldria
 ser lo noy gran d' en Badía,
 pro com qu' es de mala *tot*
 cap noya 'l vol per xicot.

UN ANTI CLERICAL

TERS DE SÍLABAS

• • • • •
 • • • • •
 • • • • •

Primera ratlla vertical y hori-
 zontal: carrer de Barcelona. —
 Segona: id. id.—Tercera: id. id.

JUANITO

CONVERSA

—Adeu Jaumet.
 —Escolta Tomás. ¿Que fas
 festa?
 —No; me 'n vaig á la estació,
 á rebre la meva dona, que vé de
 fora.

—¿A quin punt era?
 —Allá hont tú has anomenat.

LERRUISTA

GEROGLÍFICH

DESEMBRE

VERMELL

MS

J A N E R

B B B

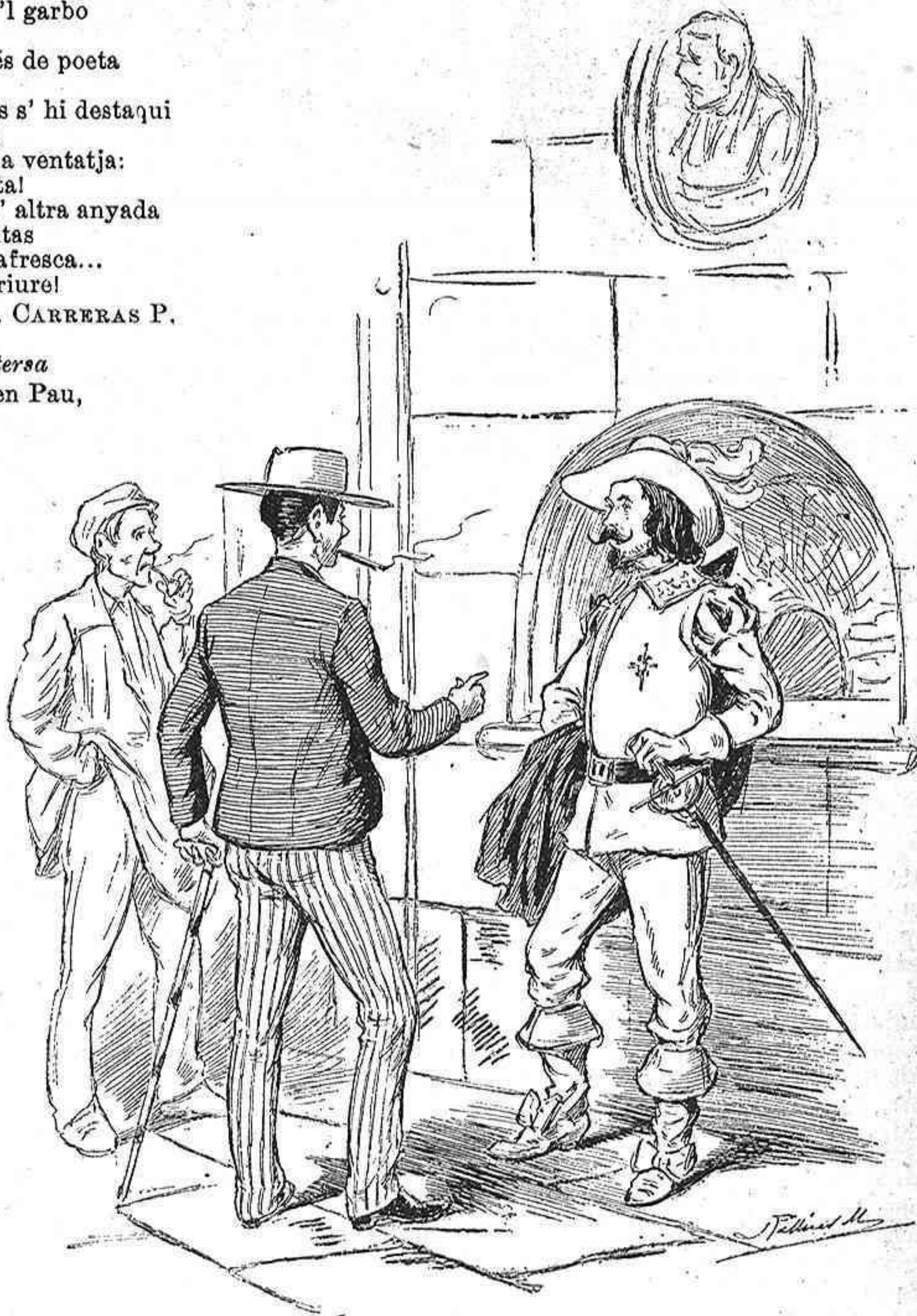
I

JOSEPH GORINA Y ROCA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olmo, 8
 Tinta Ch. Lorilleuz y C.^a

LA CRISSIS DEL ART DRAMÁTICH

EL PRINCIPAL:—Per mes que m' escarrasso, no puch animar el teatro de cap modo.

UN AMICH:—Pósahi un café-cantant.

UN ALTRE:—No te l' escoltis: ¡una taberna!

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

¡HA SORTIT! * ¡HA SORTIT! * ¡HA SORTIT!

ALMANACH de LA CAMPANA DE GRACIA

PERA

plé d' innumera-
bles caricaturas
satíricas y polí-
ticas, originals
dels primers ca-
ricaturistas de
Catalunya.

Un elegant vo-
lúm d' unas 200
páginas.

Traballs litera-
ris, en prosa y
en vers; qüentos,
notas políticas,
recorts, articles
humorístichs,
acudits, epígra-
mas, firmats pels
mes coneguts es-
criptors cataláns

Preu DOS rals

INTENCIONADA CUBERTA TIRADA Á VARIAS TINTAS

L' Almanach de LA CAMPANA DE GRACIA es el mes antich y po-
pular dels almanachs polítichs que 's publican á Espanya.

¡HA SORTIT! * **DOS rals per tot arreu** * ¡HA SORTIT!

ÚLTIMAS PUBLICACIONES LITERARIAS

<i>Julián Pérez Carrasco..</i>	Los oprimidos.	Un tomo.	Ptas. 1
<i>Emilio Bobadilla (Fray Candil).</i>	Vórtice.	Un tomo.	» 3
<i>Ramón A. Urbano.</i>	Fortaleza.	Un tomo ilustrado	» 3

JUSTIFICACIÓ DEL REGIONALISME per CLAUDI OMAR Y BARRERA
Obra publicada á Fransa
Preu UNA PESSETA

DIETARIOS para 1902 Desde 1 á 4 ptas.

ALMANAQUE DE BOLSILLO

* Precio 10 céntimos * PARA EL AÑO 1902 * Precio 10 céntimos *

La próxima semana aparecerá

HOJAS SELECTAS

REVISTA PARA TODOS

Texto de reputados escritores nacionales, hispano-americanos y extranjeros

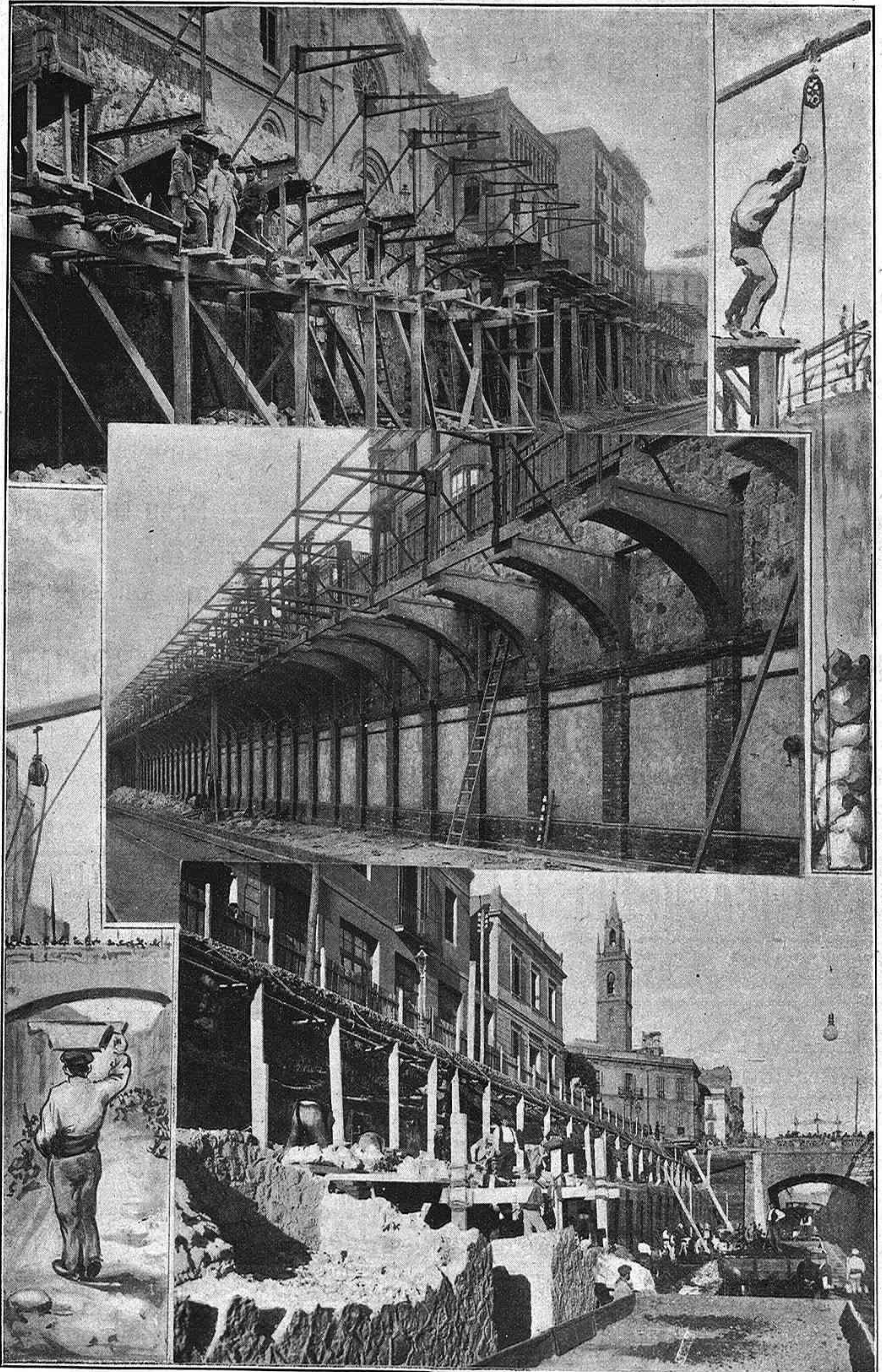
Espléndidas ilustraciones en negro y colores

Preu 1 peseta

NOTA.—Tothom que vulg: adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet además un ral pera certíficat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

L' APEADERO DEL CARRER D' ARAGÓ

Estat actual de las obras entre 'l passeig de Gracia y 'l carrer de Claris.

Fotografias de LA ESQUELLA